

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน Gen Y จังหวัดนนทบุรี

Factors influencing the saving behavior of Generation Y (Gen Y) individuals in Nonthaburi Province

นางสาว ภาวินี เชียงหวิ้ง

โครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการเงินและการธนาคาร

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

Pavinee Siangwong

MBA In Finance and Banking Ramkhamhaeng University

Corresponding Author

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน Generation Y (Gen Y) ในจังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านบัญชี และปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก (PESTEL Analysis) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชาชน Gen Y อายุระหว่าง 25 – 44 ปี จำนวน 400 คน เลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วน

บุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน Gen Y จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยทางด้านบัญชี ได้แก่ รายจ่ายต่อเดือน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน Gen Y จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน Gen Y จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการวางแผนทางการเงินของประชาชนกลุ่ม Gen Y และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของภาครัฐหรือสถาบันการเงิน ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสมกับพฤติกรรมการออมของประชาชนกลุ่มนี้

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออม, ปัจจัยส่วนบุคคล, ปัจจัยทางด้านบัญชี, ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก, การวิเคราะห์ PESTEL

Abstract

This study aims to examine the factors influencing the saving behavior of Generation Y (Gen Y) individuals in Nonthaburi Province, categorized into personal factors, accounting-related factors, and external environmental factors based on the PESTEL analysis framework. The sample consisted of 400 Gen Y individuals aged between 25 and 44 years, selected using accidental sampling. Data were collected through a structured questionnaire and analyzed using both descriptive statistics and inferential statistics, including One-Way Analysis of Variance (ANOVA) and Multiple Regression Analysis.

The findings revealed that personal factors—namely age, education level, and occupation—significantly influenced the saving behavior of Gen Y individuals in Nonthaburi Province. Regarding accounting-related factors, monthly expenditure had a statistically significant effect on saving behavior. Furthermore, external environmental factors, including economic, political, and environmental aspects, were found to significantly influence the saving behavior of the target population.

The results of this study provide valuable insights for promoting financial planning among Gen Y individuals and can serve as a guideline for government agencies and financial institutions in formulating policies and developing financial products that align with the saving behaviors of this demographic group.

Keywords: Saving Behavior, Personal Factors, Accounting Factors, External Environmental Factors, PESTEL Analysis

บทนำ

พฤติกรรมกรรมการออมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงิน ทั้งในระดับบุคคล และระดับเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศจะมีเสถียรภาพได้ต้องมีการออมที่สูง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญในการลงทุน การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการขยายตัว และเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนที่จะนำมาซึ่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ สร้างความมั่นคงและเสถียรภาพในการดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศ

กลุ่มประชากรเจเนอเรชันวาย (Generation Y: Gen Y) หรือที่เรียกกันว่า Millennials หมายถึงกลุ่มประชากรที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2524 - 2543 (Pew Research Center, 2019) หรือ ผู้มีอายุ 25 – 44 ปี เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศ ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 65 ล้านคน ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2567 พบว่ากลุ่มประชากร Gen Y มีจำนวนประมาณ 18.8 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วน 29% ของคนทั้งประเทศ (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง) ซึ่งถือเป็นแรงงานหลักในระบบเศรษฐกิจไทย และเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุดในการขับเคลื่อน และผลักดันเศรษฐกิจของประเทศไทย

สำหรับจังหวัดนนทบุรี เป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนวัยทำงาน โดยประชากรที่อยู่ในช่วง Gen Y ของจังหวัดนนทบุรี

ในปี 2567 มีประมาณ 3 แสนคน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง) และมีโอกาสในการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในเรื่อง พฤติกรรมการออมของประชาชน Gen Y จังหวัดนนทบุรี โดยจากงานวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมการออมของ Gen Y ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ อัตราดอกเบี้ย และค่าครองชีพ (Ajzen, 1991) และปัจจัยด้านจิตวิทยา เช่น ทศนคติทางการเงินและแรงจูงใจในการออม (Shefrin & Thaler, 1988) เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชาชนใน Gen Y จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชาชนใน Gen Y จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลทางด้านบัญชี
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชาชนใน Gen Y จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก (PESTEL Analysis)

ขอบเขตการวิจัย (Scope of the Research)

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน Gen Y จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Design) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญเป็นจำนวน 400 คน ส่วนระยะเวลาในการทำวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ อยู่ระหว่างเดือน เมษายน - พฤษภาคม 2568

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการออมของประชาชนใน Gen Y จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการออมของประชาชนใน Gen Y จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลทางด้านบัญชี
3. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการออมของประชาชนใน Gen Y จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก (PESTEL Analysis)
4. เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนการออมในอนาคตแก่ผู้ที่สนใจข้อมูล

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออม

1. การออม ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้นิยามการออมไว้ว่า การออม คือการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อไว้ใช้ในอนาคต เพื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยาก

ทำ การออมส่วนใหญ่มักอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียเงินต้นต่ำ และได้รับผลตอบแทนไม่สูงเมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์ เป็นต้น ประชาชนควรออมเงินประมาณ 1 ใน 4 ของรายได้ในแต่ละเดือน อย่างไรก็ตามอัตราส่วนนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับรายได้ปัจจุบัน และแผนทางการเงินที่วางไว้โดยวัตถุประสงค์ในการออมอาจจะจัดสรรวัตถุประสงค์หลักได้เป็น ดังนี้ ออมเพื่อกรณีฉุกเฉิน, ออมเพื่อวัยเกษียณ, การออมระยะสั้นถึงปานกลาง 1 - 5 ปี ออมเพื่อการลงทุน

Bannock, Baxter, & Rees, 1987 การออม หมายถึง รายได้ หักด้วยค่าใช้จ่ายในการบริโภคจะเหลือเป็นรายได้ที่ไม่ได้ใช้จ่าย ซึ่งจะเท่ากับการออม และจะคิดลบถ้าค่าใช้จ่ายมีมากกว่ารายได้ที่ได้รับมา Keynes, 1939 ให้ความหมายของ "การออม" ว่าเป็นส่วนที่เหลือจากการบริโภค หมายถึงรายได้ที่ไม่ได้ถูกนำไปใช้จ่ายใช้สอย โดยอธิบายเพิ่มเติมถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้หลังหักภาษีกับการบริโภคว่าเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น การบริโภคก็จะเพิ่มขึ้นตาม แต่ในอัตราที่น้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ ส่งผลให้ส่วนต่างระหว่างรายได้กับการบริโภคมีมากขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงระดับการออมเฉลี่ยที่เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

2. จำนวนเงินออม นคร ศิริอนันต์เจริญ, 2557 จำนวนเงินออมสะท้อนถึงความสามารถในการบริหารจัดการทางการเงินและการวางแผนเพื่ออนาคต ซึ่งมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการออม ได้แก่ รายได้และสถานะทางเศรษฐกิจ พฤติกรรมและการวางแผนการเงิน อายุและช่วงชีวิต ระดับการศึกษาและความรู้ทางการเงิน รวมถึงแรงจูงใจและเป้าหมายในการออม หากบุคคลมีเป้าหมายอย่างหนึ่งอย่างใดที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอนทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากขึ้น แต่ละบุคคลมีเป้าหมายที่อาจแตกต่างกัน แล้วแต่ความจำเป็นและความต้องการของบุคคล รวมถึงความหวังและความทะเยอทะยานของแต่ละบุคคล

3. วัตถุประสงค์การออม ฐานิยา กัมพลาวลี, 2552 วัตถุประสงค์การออมของบุคคลและครัวเรือนในประเทศไทย ประกอบไปด้วย

1) การออมเพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน (Precautionary Saving) เป็นการออมเงินเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดฝัน เช่น การเจ็บป่วย อุบัติเหตุ ตกงาน หรือเหตุการณ์ฉุกเฉินอื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อรายได้หรือฐานะการเงิน

2) การออมเพื่อการลงทุน (Investment Saving) เป็นการออมเงินเพื่อสร้างผลตอบแทนและเพิ่มพูนความมั่งคั่งในอนาคต โดยการนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ เช่น หุ้น พันธบัตร อสังหาริมทรัพย์ หรือธุรกิจ

- 3) การออมเพื่อการเกษียณอายุ (Retirement Saving) เป็นการออมเงินเพื่อให้มีรายได้รองรับในวัยเกษียณที่ไม่สามารถทำงานได้ โดยมุ่งเน้นการสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว
- 4) การออมเพื่อการศึกษา (Education Saving) เป็นการออมเงินเพื่อใช้ในการศึกษาเล่าเรียนของตนเองหรือบุตรหลาน รวมถึงการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆ เพื่อเพิ่มโอกาสในชีวิต
- 5) การออมเพื่อซื้อทรัพย์สินหรือสิ่งของที่ต้องการ (Target Saving) เป็นการออมเงินเพื่อบรรลุเป้าหมายเฉพาะ เช่น การซื้อบ้าน รถยนต์ ท่องเที่ยว หรือซื้อของที่มีมูลค่า
- 6) วัตถุประสงค์ดังกล่าว เป็นเป้าหมายในการใช้เงินในอนาคต หากต้องการบรรลุวัตถุประสงค์การวางแผนการออมที่ดีมีเป้าหมายชัดเจน จะช่วยสร้างแรงจูงใจในการออมเงินได้มากขึ้น โดยเฉพาะการตั้งเป้าหมายควรสอดคล้องกับความต้องการและสถานะทางการเงินของแต่ละบุคคล

4. รูปแบบการออม ตามที่สำนักงานนโยบายการออมและการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2554 ได้แบ่งลักษณะการออมในประเทศไทยออกเป็น 2 ประเภทหลัก ดังนี้

- 1) การออมทางตรง คือ การออมที่เกิดจากผู้มีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย ซึ่งทำการออมโดยผ่านเครื่องมือการออมต่างๆ โดยไม่ต้องผ่านตัวกลางทางการเงิน เช่น การออมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้แห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์ใหม่ รวมถึงการออมในระบบสหกรณ์
- 2) การออมทางอ้อม คือ การออมที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องมือทางการเงินที่จัดทำโดยตัวกลางทางการเงิน เช่น สถาบันการเงินที่ออกเครื่องมือทางการเงินเพื่อระดมเงินออมจากหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ และนำเงินเหล่านั้นไปให้ผู้ที่ต้องการใช้เงินในรูปแบบต่างๆ

ศุภวรรณ มณีพันธุ์วงศ์, 2552 รูปแบบการออม สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบหลัก ดังนี้

- 1) การออมในรูปแบบเงินฝาก (Savings Deposit) เป็นการออมที่ได้รับความนิยมสูงที่สุด เนื่องจากมีความปลอดภัยและสภาพคล่องสูง โดยทั่วไปประกอบด้วย บัญชีออมทรัพย์ บัญชีฝากประจำ และบัญชีเงินฝากพิเศษ แม้ผลตอบแทนจะไม่สูงแต่เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการความมั่นคงและความเสี่ยงต่ำ

- 2) การออมในรูปแบบการลงทุน (Investment Saving) เป็นการออมที่เน้นการได้รับผลตอบแทนในระยะยาว โดยการนำเงินไปลงทุนใน หุ้น ตราสารหนี้ กองทุนรวม

อสังหาริมทรัพย์และประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ซึ่งมีความเสี่ยงมากกว่าการฝากเงิน แต่ให้ผลตอบแทนที่สูงขึ้นในระยะยาว

3) การออมในรูปแบบทรัพย์สิน (Asset Saving) เป็นการออมโดยการสะสมทรัพย์สินที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นตามกาลเวลา เช่น ทองคำ อสังหาริมทรัพย์ ของสะสม หรือสิ่งของที่มีมูลค่า วิธีนี้ช่วยป้องกันความเสี่ยงจากภาวะเงินเฟ้อและสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

5. การวางแผนการออมตามช่วงอายุ กองทุนการออมแห่งชาติ, 2563 ได้กล่าวว่า ช่วงอายุที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการวางแผนทางการเงิน เพราะคนในแต่ละช่วงอายุย่อมมีการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน โดยแนวทางเพื่อการออมเงินให้เหมาะกับคน Gen Y มีดังนี้

Gen Y หรือผู้ที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2524 – 2543 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเริ่มต้นของการทำงาน โดยเติบโตมาในยุคที่เทคโนโลยีและสื่อโซเชียลมีเดียมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้มีลักษณะเป็นคนที่มีความคิดเป็นของตนเองสูง ไม่ยึดติดกับค่านิยมแบบดั้งเดิม อีกทั้งยังนิยมใช้จ่ายเงินกับไลฟ์สไตล์ เช่น การท่องเที่ยว รับประทานอาหาร หรือดื่มกาแฟราคาแพง ดังนั้น คนกลุ่มนี้ควรได้รับการส่งเสริมให้มีวินัยทางการเงิน โดยเฉพาะในด้านการออมและการลงทุน ซึ่งจากลักษณะนิสัยที่กล้าเสี่ยงและสนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทำให้คน Gen Y เหมาะกับการศึกษาความรู้ด้านการเงิน และสามารถนำเงินออมประมาณ 70 – 80% ไปลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น หุ้น หรือกองทุนรวมหุ้น เพื่อสร้างผลตอบแทนที่มากขึ้น ขณะเดียวกันก็ควรสำรองเงินอีก 20 – 30% ไว้ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น เงินฝาก ตราสารหนี้ หรือ พันธบัตร เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง PESTEL

Francis J. Aguilar, 1967 มีการเสนอเกี่ยวกับ ทฤษฎีวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุม และเป็นปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร ทั้งทางบวกและทางลบ และได้ให้คำย่อว่า ETPS ประกอบด้วย ปัจจัยเศรษฐกิจ (Economic Factors) ปัจจัยทางเทคนิค (Technical Factors) ปัจจัยการเมือง (Political Factors) และ ปัจจัยสังคม (Social Factors) ซึ่งต่อมาแบบวิเคราะห์ดังกล่าว ได้แพร่หลายและนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนกลยุทธ์โดยมีการต่อยอดจากแนวคิดเดิม ETPS จนสู่แนวคิด PESTEL

PESTEL ย่อมาจาก Political (การเมือง), Economic (เศรษฐกิจ), Social (สังคม), Technological (เทคโนโลยี), Environmental (สิ่งแวดล้อม) และ Legal (กฎหมาย) เป็นกรอบการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (Yüksel, 2012) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) Political หมายถึง ปัจจัยด้านการเมือง เช่น นโยบายรัฐบาล เสถียรภาพทางการเมือง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจส่งผลต่อการตัดสินใจต่างๆ
- 2) Economic หมายถึง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เช่น อัตราเงินเฟ้อ การว่างงาน และอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งสามารถกำหนดแนวโน้มของกำลังซื้อและการเติบโตของตลาด
- 3) Social หมายถึง ปัจจัยด้านสังคม ครอบคลุมถึงวัฒนธรรม ค่านิยม และประชากรศาสตร์ ที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค
- 4) Technological หมายถึง ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สามารถเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอุตสาหกรรม และสร้างโอกาสหรือความเสี่ยงใหม่ๆ
- 5) Environmental หมายถึง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การใช้พลังงานอย่างยั่งยืน และข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม
- 6) Legal หมายถึง ปัจจัยด้านกฎหมายและข้อบังคับ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญที่อธิบายความแตกต่างของพฤติกรรมของมนุษย์ โดยปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึงลักษณะเฉพาะตัวที่มีผลต่อการรับรู้ การประเมิน และการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ตามแนวคิดของ Schiffman & Kanuk (2009) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) เป็นกระบวนการที่บุคคลเลือกกระทำการใดๆอย่างใดอย่างหนึ่งมีเหตุจากปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) โดยปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมดังกล่าว ไม่เพียงแต่มีผลต่อการซื้อสินค้าหรือบริการ ยังรวมถึงการตัดสินใจด้านการเงิน เช่น การออม การลงทุนและการบริโภคอีกด้วย โดยปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญ ที่เลือกใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) เพศ เป็นหนึ่งในปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงิน เนื่องจากชายและหญิงมักมีลักษณะการรับรู้ ความเชื่อ และแนวโน้มในการตัดสินใจที่แตกต่างกัน งานวิจัยพบว่า ผู้หญิงมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงความเสี่ยงมากกว่าผู้ชาย ส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเงิน เช่น ผู้หญิงมักเลือกเก็บออมไว้ในรูปแบบที่มั่นคง ขณะที่ผู้ชายอาจกล้าลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงเพื่อผลตอบแทนที่สูงกว่า (Jianakoplos และ Bernasek, 1998)

2) สถานภาพ สถานภาพสมรสเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการทางการเงินของบุคคล โดยเฉพาะในการวางแผนการออมและการลงทุน งานวิจัยหลายชิ้นพบว่า ผู้ที่แต่งงานแล้วมักจะมีแนวโน้มในการออมมากกว่าผู้ที่ยังโสด เนื่องจากต้องวางแผนเพื่อครอบครัว เช่น ค่าใช้จ่ายของบุตร หรือการวางแผนเกษียณร่วมกัน (DeVaney & Lytton, 1995)

3) อายุ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดพฤติกรรมทางการเงิน บุคคลแต่ละช่วงอายุมีความต้องการและเป้าหมายทางการเงินที่ต่างกัน เช่น ผู้ใหญ่วัยทำงานหรือวัยใกล้เกษียณจะให้ความสำคัญกับการออมเพื่อความมั่นคงในอนาคต (Lusardi & Mitchell, 2007)

4) ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการทางการเงิน ซึ่งส่งผลต่อทั้งพฤติกรรมการออม คนที่ได้รับการศึกษามักจะมีแนวโน้มในการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายได้ดีกว่า และมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมการออมที่ต่อเนื่อง (Lusardi & Mitchell, 2007)

5) อาชีพ ลักษณะของอาชีพและระดับรายได้มีผลโดยตรงต่อความสามารถในการออม อาชีพที่มั่นคงและมีรายได้แน่นอนมักจะส่งเสริมพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินที่ดี ขณะที่อาชีพอิสระหรือรายได้ไม่แน่นอนอาจมองหาเครื่องมือการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น การฝากออมทรัพย์หรือการลงทุนในกองทุนรวม (Schiffman & Kanuk, 2009)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับปัจจัยทางด้านบัญชี

ปัจจัยทางด้านบัญชี (Accounting Factors) หมายถึง ตัวแปรเชิงปริมาณที่สะท้อนสถานะทางการเงินของบุคคลหรือองค์กร ซึ่งได้จากการบันทึกทางบัญชี เช่น รายรับ รายจ่าย และหนี้สิน โดยปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมการออม การลงทุน ตามแนวคิดของ Franco Modigliani และ Richard Brumberg ที่ถูกนำเสนอในปี 1954 สามารถช่วยอธิบายพฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของบุคคลตลอดช่วงชีวิต โดยกล่าวว่าบุคคลจะ

พิจารณาถึงรายรับและรายจ่ายในแต่ละช่วงอายุของบุคคล เพื่อให้สามารถบรรลุความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว บุคคลจะตัดสินใจในการออมและใช้จ่ายตาม วงจรชีวิต หรือ life cycle ของพวกเขา ซึ่งในแต่ละช่วงชีวิต บุคคลจะมีพฤติกรรมการเงินที่แตกต่างกัน บุคคลจะตัดสินใจออมและลงทุนตามการคาดการณ์การใช้จ่ายในอนาคตของตนเอง โดยจะพิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้

1) รายรับ หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่บุคคลได้รับจากการทำงาน การลงทุน หรือแหล่งรายได้อื่นๆ เช่น เงินเดือน, ค่าตอบแทนจากการทำงาน, ผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ (เช่น หุ้น พันธบัตร กองทุนรวม เป็นต้น) หรือแม้กระทั่งรายได้จากธุรกิจส่วนตัว โดยรายรับของบุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงตามช่วงอายุ โดยเริ่มต้นจากการที่บุคคลมีรายได้ต่ำในช่วงเริ่มต้นอาชีพ (วัยหนุ่มสาว) และสูงขึ้นเมื่อบุคคลมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น (ช่วงกลางวัย) หลังจากนั้นจะลดลงเมื่อเข้าสู่ช่วงเกษียณหรือวัยสูงอายุที่ไม่มีรายได้จากการทำงาน

2) รายจ่าย หมายถึง เงินที่บุคคลใช้ไปในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น ค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ค่ารถ ค่าเรียน ค่าใช้จ่ายทางสุขภาพ และการบันเทิงต่างๆ รวมถึงการลงทุนในสินทรัพย์ที่ต้องการ การบริหารจัดการรายจ่ายจะช่วยให้บุคคลสามารถออมเงิน และมีการลงทุนที่สามารถสร้างผลตอบแทนในระยะยาว

3) หนี้สิน หมายถึง เงินที่บุคคลหรือองค์กรต้องชำระคืนให้แก่เจ้าหนี้ โดยปกติหนี้สินจะเกิดขึ้นจากการกู้ยืมเงินเพื่อการใช้จ่ายบางประการ เช่น การซื้อบ้าน การศึกษาหรือการลงทุนในกิจการต่างๆ การมีหนี้สินอาจช่วยให้บุคคลสามารถเข้าถึงทรัพย์สินที่ต้องการ เช่น การซื้อบ้าน การศึกษา หรือการลงทุนในธุรกิจ แต่การมีหนี้สินมากเกินไปอาจทำให้บุคคลมีภาระทางการเงินสูง และไม่สามารถออมเงินได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจ

การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยพบว่า บุคคลที่อยู่ในวัยทำงาน มีการศึกษาสูง และประกอบอาชีพที่มั่นคง จะมีแนวโน้มออมเงินได้มากกว่า ทั้งนี้ ความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์ เช่น อายุและอาชีพ ยังส่งผลต่อรูปแบบและทัศนคติในการออมเงินอีกด้วย

ปัจจัยทางด้านบัญชี ได้แก่ รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน ซึ่งล้วนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออม โดยเฉพาะรายจ่ายและหนี้สินที่สูง เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการออม แม้ผู้มีรายได้สูง หากมีรายจ่ายมากก็ออมได้น้อย ขณะที่ผู้ที่มีรายได้ประจำและมีความรู้ทางการเงินดี จะมีแนวโน้มเลือกวิธีออมที่มีผลตอบแทนมั่นคง และเสี่ยงต่ำ

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (PESTEL) ประกอบด้วยด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และกฎหมาย โดยพบว่า นโยบายของรัฐ ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ และความกังวลทางการเมือง เป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ส่งผลให้ประชาชนมีแนวโน้มออมมากขึ้น ส่วนด้านเทคโนโลยีช่วยอำนวยความสะดวกในการออมผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ ขณะที่ปัจจัยทางสังคม เช่น ค่านิยมจากครอบครัวและเพื่อนฝูง มีผลต่อการสร้างพฤติกรรมการออมในกลุ่มเยาวชนและคนวัยทำงาน

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยหลายฉบับที่ยืนยันว่า ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิด และวัตถุประสงค์ในการออม ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม เช่น การออมเพื่อเกษียณอายุ การออมเพื่อเหตุฉุกเฉิน และการลงทุนระยะยาว ทั้งนี้ ประชาชนมักเลือกออมผ่านบัญชีเงินฝาก กองทุนรวม และผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีความเสี่ยงต่ำ สอดคล้องกับความต้องการด้านความมั่นคงทางการเงินในอนาคต

สรุปผลการวิจัย

ผลจาก One-Way ANOVA พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน Gen Y อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพศและสถานภาพสมรส ไม่มีผล อย่างมีนัยสำคัญ

ผลจาก Multiple Regression Analysis ในกลุ่ม ปัจจัยทางด้านบัญชี พบว่า รายจ่ายต่อเดือน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน Gen Y อย่างมีนัยสำคัญ รายรับและหนี้สินเฉลี่ย ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ

ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก (PESTEL) พบว่า ปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ, การเมือง, และ สิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยด้านสังคม เทคโนโลยี และกฎหมาย ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

การวิจัยพบว่า พฤติกรรมการออมของประชาชน Gen Y จังหวัดนนทบุรี ได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนวัยทำงานตอนต้นถึงกลาง และผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีแนวโน้มวางแผนการออมดีกว่ากลุ่มอื่น

ปัจจัยทางด้านบัญชี รายจ่ายต่อเดือนเป็นตัวแปรเดียวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มที่มีรายจ่ายสูงมักออมเงินได้น้อย สอดคล้องกับหลักเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมเรื่องข้อจำกัดของรายได้สุทธิ

ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก (PESTEL) : ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมอย่างชัดเจน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม เช่น ค่าครองชีพที่สูง ความไม่แน่นอนทางการเมือง หรือภัยพิบัติ ล้วนกระตุ้นให้คนเกิดความตระหนักในการออม ในขณะที่ด้านเทคโนโลยี สังคม และกฎหมาย ยังไม่มีผลต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจเกิดจากการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลที่ยังไม่ทั่วถึงหรือไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของ Gen Y

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย ควรขยายขอบเขตการศึกษาครอบคลุมกลุ่มวัยอื่น เช่น วัยรุ่น วัยเกษียณ รวมถึงประชากรในจังหวัดอื่นเสนอให้ศึกษาเชิงลึกเพิ่มเติม เช่น ปัจจัยทางจิตวิทยา ค่านิยม ความกลัวความเสี่ยง ซึ่งอาจมีผลสำคัญต่อพฤติกรรมการออมในการเก็บแบบสอบถามครั้งต่อไป ควรเพิ่มความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะระดับการศึกษา เพื่อสะท้อนความแตกต่างของพฤติกรรมได้ชัดเจนขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ภาครัฐควรเร่งพัฒนาโครงการส่งเสริมการออมที่ตอบโจทย์ลักษณะของกลุ่ม Gen Y โดยเฉพาะในด้านภาษี แรงจูงใจทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินระยะยาวสนับสนุนความร่วมมือ

ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการเงิน ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เข้าถึงง่าย ใช้เทคโนโลยี และตอบสนองพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่

ข้อเสนอแนะเชิงพาณิชย์ ธนาคารควรเน้นกลยุทธ์การตลาดแบบเจาะจงต่อกลุ่ม Gen Y เช่น การให้ความรู้ผ่านสื่อดิจิทัล การให้คำปรึกษาทางการเงิน และการสร้างผลิตภัณฑ์ออมเงินที่ตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์การใช้ บทบาท “ที่ปรึกษาทางการเงิน” มากกว่าผู้ขายผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างความผูกพันและความเชื่อมั่นระยะยาวกับกลุ่มเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง

กฤตภาส เหมาะชาติ. (2561). ทักษะคิดด้านการออมเงินที่มีผลต่อการตัดสินใจออมของนักศึกษา MBA มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/mmm24-1/6014133070.pdf>

ปิยนุช เตชะเสรีรักษ์. (2567). ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนการออมเงินของคนวัยทำงาน. การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยสยาม. สืบค้นจาก <https://e-research.siam.edu/kb/the-factors-influencing-the-financial-planning>

ณัฐกานต์ พงษ์ศรี. (2563). พฤติกรรมการออมเงินเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/sat16/6114060127.pdf>

ชาย พิทักษ์วงศ์. (2564). ผลกระทบของความไม่มั่นคงทางการเงินเมืองต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในประเทศไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์และการจัดการ

นภัสสร โชติชนากร. (2565). ผลกระทบของนโยบายรัฐบาลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน. วารสารการเงินและการธนาคาร

นคร ศิริอนันต์เจริญ. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนเงินออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารเศรษฐศาสตร์และสังคม

กฤตภาส เลิศสงคราม (2555). พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัท. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (2009). Consumer Behavior (10th ed.). Pearson Education.

ก่อสกุล, ม. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการออมของกลุ่มคนเจนเอเรชั่นวายในภาวะสังคมผู้สูงอายุไทย. วิทยานิพนธ์ M.Sc., ม.ธรรมศาสตร์.

วราภรณ์ บุญมี. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานรัฐวิสาหกิจและพนักงานเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Gaiyafai, W., Surasook, A., Susunnoen, N., & Suwithamma, S. (2562). พฤติกรรมการออมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา: การเปรียบเทียบพฤติกรรมตามเพศ. วารสารวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

พิมพ์วงศ์, อ. (2562). พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการเงินและการธนาคาร). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Supakitvanitchkul, S. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณ ของบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์, ม.ศิลปากร.

Ruangrattana, T. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จุฑารัตน์ สิริวัฒนนันท. (2560). พฤติกรรมการออมของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการการเงินและการลงทุน, 8(2), 45-59.

จิราภรณ์ เกียรติขจรเจริญ. (2562). ผลกระทบของปัจจัยทางการเมืองต่อพฤติกรรมการออมของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, 10(1), 45-60.

ศุภชัย สมจิตต์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย. วารสารวิจัยการเงิน, 8(2), 100-115.

นภัสสร สังข์ทอง. (2560). อิทธิพลของค่านิยมและบทบาทครอบครัวต่อพฤติกรรมการออมของคนรุ่นใหม่. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 5(1), 77-90.

กัญญารัตน์ ชนานุวัฒน์. (2563). ความตระหนักเรื่องความยั่งยืนกับพฤติกรรมการออมของเยาวชนไทย. วารสารสิ่งแวดล้อมและพัฒนาอย่างยั่งยืน, 7(2), 55-68.